

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

I.

FELHIVÁS

a „Horváth Sándor alapítvány“ jutalomdíja ügyében.

Az Országos Erdészeti Egyesület tulajdonát képező Horváth Sándor alapítványnak kamataiból a folyó évben a nyolczadik 1000 K-ás jutalomdíj lesz kiadható. Ezzel a jutalomdíjjal alapszabályaink 156. szakasza szerint az egyesületnek oly tagja jutalmazandó, akinek munkássága az erdőgazdaság gyakorlati vagy tudományos művelése terén, így az erdőgazdaság gyakorlati intézése, a szakoktatás, vagy szakirodalom terén, avagy az erdőgazdaság fejlődésére szintén kiható kísérletezés, föltalálás vagy felfedezések terén általánosságban vagy bizonyos ágazatra nézve sikeresnek és hasznosnak s ennél fogva elismerésre méltónak találhatik.

Az Országos Erdészeti Egyesület minden tagjának jogában állván kellően indokolt javaslatot tenni, hogy az elismerő jutalomra az egyesület tagjai közül kit tart legérdemesebbnek, van szerencsénk az egyesület tagjait tisztelettel felkérni, hogy e jogukkal élni és javaslatukat az egyesület elnökségéhez intézett levélben november hó 15-ig beküldeni sziveskedjenek. Névtelen ajánlólevelek figyelembe nem részesülnek.

Az elismerő jutalmat az igazgató-választmány december hóban tartandó rendes ülésén az egyesületi tagok részéről jutalmazásra ajánlottak közül a legérdemesebbnek titkos szavazással itéli oda.

Budapest, 1913. évi október hóban.

Az Országos Erdészeti Egyesület elnöksége.

II.

FELHIVÁS

a „gr. Tisza Lajos“, a „Wagner Károly“, az „Erzsébet királyné“, a „Luczenbacher Pál alapítvány“-ból és a „Fragó Béla“-féle alapítványból kiosztandó segélyek ügyében.

Az Országos Erdészeti Egyesület fenn megnevezett öt jótékony alapítványából a folyó évi segélyek ez év december hóban osztatnak ki. Az elsőnek a kamataiból az olyan önhibájukon kívül szorult helyzetbe jutott magyar erdőtiszték és erdészeti altiszték

nyerhetnek anyagi támogatást, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek első belépésüktől kezdve mostanáig legalább öt éven át tagjai voltak s mint ilyenek, tagsági kötelezettségeiknek eleget tettek. A második alapítványból pedig az olyan erdőtisztí és erdőaltisztí özvegyek és árvák nyerhetnek segélyt, kiknek férje, illetőleg atyja az Országos Erdészeti Egyesületnek állandóan és szintén legalább öt éven át tagja volt és tagsági kötelezettségét teljesítette. A harmadik alapítvány segélyeért olyan elhalt magyar erdőtiszték árva leányai folyamodhatnak, kik az egyesületnek halálukig s szintén legalább öt évig tagjai voltak és tagsági kötelezettségeiknek eleget tettek. A negyedik alapítványból hasonló feltételek mellett erdőtisztí özvegyek és árvák, az ötödikből erdőtiszték és altiszték árvái nyernek segélyt.

Ezen feltételekhez képest felhívjuk tehát az érdekelteket, hogy hiteles okmányokkal felszerelt **bélyegtelen** folyamodványaikat legkésőbb folyó évi november hó 10-ig az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalához (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám, II. emelet) nyújtják be.

A folyamodványban kitüntetendő: az élvezett fizetés vagy nyugdíj és nevelési pótlék összege, az összes gyermekek száma, kora és foglalkozása, nemkülönben az, hogy azok részesülnek-e máshonnan segélyben (alapítványi hely, ösztöndíj, állami erdőtiszték gyermekeinek nevelését segítő alap stb.).

Budapest, 1913. évi október hó.

A titkári hivatal.

III.

ÉRTESÍTÉS.

Az Országos Erdészeti Egyesület helyiségei f. é. október hó 15-étől kezdve a téli hónapokon át minden pénteken délután 4 és 8 óra között a t. tagok rendelkezésére állanak. Kérjük ugy a Budapestben lakó, mint az időlegesen itt időző vidéki tagtársakat, hogy ezeken a fesztelen összejöveteleken résztvenni sziveskedjenek.

Budapest, 1913. október hó 10-én.

A titkári hivatal.

HIVATALOS KÖZLEMÉNY.

HIRDETMÉNY.

A folyó év őszén az erdészeti államvizsga november hó 17-én s az erre következő napokon fog a fennálló szabályzat értelmében Budapesten megtartatni.

Budapest, 1913. évi október hó 9-én.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

KÜLÖNFÉLÉK.

Garlathy Kálmán †. Arról a szomorú veszteségről, amely a magyar erdészetet **Garlathy Kálmán** elhunytával érte, mult számunkban már megemlékeztünk s itt pótoljuk a kiváló szakember élet-rajzi adatait:

Garlathy Kálmán Liptó-Oszadán, 1842. június hó 1-én született. Középiskolai tanulmányait Besztercebányán végezte; 1860-ban a selmeczi erdészeti akadémiára ment, hol mint ösztöndíjas szak-tanulmányait folytatta és 1862-ben az abszolutóriumot elnyerte.

Szolgálatát a lipitújvári erdőhivatalnál mint díjtalan „erdész-jelölt” kezdte meg, de már 1863. szeptember havában az árvai uradalomnál keresett és talált alkalmazást. Ez évben tette le az államvizsgát Bécsben.

Az árvai uradalmi szolgálatot 1867. márczius havában el-hagyva, április 1-én a herczeg Odescalchi illoki uradalmába erdő-mérnöknek és ellenőrkdőnek neveztetett ki. Itt csak rövid ideig, 1868-ig szolgált, mely év május havában a pénzügyminisztérium által Temesrékason az erdőrendezői teendők ellátásával bízott meg. Ezen időponttól kezdve nyugalomba vonulásáig állandóan kincstári szolgálatban maradt. 1873-ban Fuzinére (Horvátország), majd 1876-ban Lippára — mint erdőmester — hivatalfőnöki minőségben lett áthelyezve.

1880-ban a szombathelyi és pécsi kerületekbe erdőfelügyelő-nek neveztetett ki. 1881-ben az Országos Erdészeti Egyesület (melynek alapító tagja volt) választmányába beválasztotta. 1882-ben

a földmivelésügyi minisztériumba rendeltetett be szolgálattételre. Itt 1884-ben a főerdőrendezői címet kapta, 1891-ben pedig erdőigazgatónak neveztetett ki. Mint a kincstári erdők főerdőrendezője nagy tevékenységet fejtett ki ezen erdők első berendezése körül.

1895-ben a lipótvári főerdőhivatal vezetésével bízott meg, honnan 1904. szeptember havában 36 évi szolgálat után nyugalomba vonult, mely alkalommal a III. osztályu vaskoronarenddel lett kitüntetve.

Nyugalomba vonulása óta 1910-ig Besztercebányán, majd haláláig Nagybányán lakott.

Sok éven át tagja volt az erdészeti államvizsgabizottságnak is.

Halálozás. *Krause Géza* m. k. erdőtanácsos, a Ferencz-József-rend és a toscanai Lipót-rend lovagja, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja, isaszegi erdőgondnok f. hó 1-én 67 éves korában hirtelen elhunyt. Benne a gödöllői erdőhivatal egyik legrégibb, általános tiszteletnek örvendő tagját veszítette el, aki a királynak is kedves embere volt s Ő Felségét gyakran kísérte vadászatain.

Béke hamvaira!

A fekete-fenyő gyantafolyásáról. Herkules-fürdő már Trajanus császár idejében „ad aquas Herculi sacras“ néven volt ismeretes, találtam itten szobrokat, mellképeket, kőkoporsókat, oszlopokat, oszlopfejeket, épületromokat, fogadalmi táblákat, érmekeket, de vízvezetőcsöveket nem találtam, tehát itt nem vezették a rómaiak a vizet úgy, mint teszem Aquincumban s másutt, alkalmasint

500 év óta gyógyítanak csuizt, köszvényt, ischiast, bőrbajokat stb. *Trencsén-Teplisz* 36—42 C° természetes forrású kénes hév- és iszapfürdői, Felső-Magyarország, a berlin-oderberg-wieni fővonalon. Szállodák fürdőekkel egybeépítve, azért egész éven át nyitva. Hidegvízgyógyintézet. Diétetikus konyha. Festői fekvés. Enyhe éghajlat. Legnagyobb kényelem. Új fürdők. Új szállodák. Új iszapfürdők. *Házikurákhoz kénes iszap- és vizszétküldés.* Művészi prospektussal szívesen szolgál a fürdőigazgatóság.

Egyesületi tagok és azok hozzátartozói tagsági igazolványuk felmutatása mellett következő kedvezményeket élveznek: június 15-ig és szeptember 1-től kezdődőleg napi 8 koronáért jó szobát, teljes ellátást, fürdőt és fürdőruhát. Azon tagok, kik fent leírt időszakban ezen kedvezményes „Hivatalnoki penziót“ nem veszik igénybe, de a fürdőigazgatóság tulajdonát képező házak egyikében laknak, a fürdőknél 50% kedvezményt kapnak. Június 15-től augusztus végéig 25%. Iszapszétküldésnél 10%.

azért, mert a fővölgy forrásai bőven fedezték az akkori gyógyviz-szükségletet.

A római uralom után következett zavaros időkből mit sem tudunk egészen Mária Teréziáig, aki tudvalevőleg a határörvidéket szervezte s ez alkalommal Herkules-fürdőt, mint a közvetlen környék kedvelt gyógyhelyét újból felfedezte s emelte. Sokat tett még Ferencz és Ferdinánd császár is, a legtöbb azonban a mostani uralkodó 1852. évbeli látogatása óta történt.

A fővölgy forrásainak vize a fogyasztást már nem bírván fedezni, kezdték a szűk és meredek mellékvölgyek vizét is levezetni, még pedig facsöveken át, ezekhez pedig természetesen a fekete-fenyőt választották, mint az ottani fafajok között a legegyszerűbb növésűt s legkönnyebben furhatót, mert más fenyő nem terem ott s a bükk s más lombfák fája arra nem alkalmas.

A fekete-fenyő ritkulásával s az ipar haladásával a 80-as évek elején festett s zománcozott vascsöveket is kezdtek használni, de megint elhagyták, mert a gyógyviz kénvegyületei minden féme megtámadnak s a víz forrósága a festéket meglágyítja s magával ragadja, a mázt pedig lepattogtatja, mert a máznak s a vasnak más-más a kiterjedési együtthatója, kivált mikor az első forróvízzel, a második pedig hideg talajjal érintkezik. Kőedény s más agyagcsövek meg nem bírták ki a kén-gőzök feszültségét s így megint csak visszatértek a rugalmas facsövekhez, elébb azonban az 1887—88. években még egy ötvözzel, amelyet egy francia társulat „deltafém“ néven hozott forgalomba, kísérleteztek, de bizony a gyógyviz ezt is csak megtámadta s fekete levesként csurgott a kádakba, amelyekből a vendégek ijedten kiugráltak.

Tehát 35—45 cm átmérőjű egyenes növésű fekete-fenyőfákat kért tőlem, mint akkor ottani erdőgondnoktól a fürdőfelügyelőség, illetőleg annak kutmestere. Takarékoskodni akartam és sajnáltam is a mész-kösziklafalak ezen remek diszét odaadni, tehát széltörésbeli törzseket utalványoztam neki, amivel sehogy sem volt megelégedve s frissen döntött élőfát követelt. Hiába mondtam neki, hogy a szikkadt fát könnyebb kifurni s könnyebb is elszállítani s kezelni, mint a friss döntésűt, ő csak állhatatosan azt bizonygatta, hogy a friss tíz évig is eltart, míg az aszott alig kettőig, hogy miért, azt nem tudta megmondani, de hogy ez a

tapasztalata van, s attól el nem áll. Kapott tehát álló fákat, amelyeket kifurt állapotban megvizsgálván, láttam, hogy azok belső furási felülete közvetlenül a furás után alig különbözött más szelődöntött törzsek sebhelyétől, de már a szállítás után a beépítés színhelyén, tehát a furás után két-három nappal a cső belső felülete gyantával teljesen be volt vonva s ekkor a kutmestert is felvilágosítottam ezen természetes zománcz konserváló hatásáról, mely természetesen csak friss fában keletkezhet, mert csak az élőfa reagál a megsebzésre gyantafolyással.

Egészen dr. Augustin Béla ur e tárgybeli tanulságos s érdekes előadásáig nem bírtam azonban magamnak megmagyarázni, hogyan lehetséges az a bő gyantafolyás centripetalis irányban épen úgy, mint centrifugalis irányban, a már elhaltak tartott gesztben épen úgy, mint az élő szijácsban? Most azonban már értem, hogy ilyenkor nem annyira a már meglevő gyanta odaömlése, mint inkább a sejtanyag kóros elváltozása létesíti azt a nagymennyiségű

PÜSTYÉN

ma már kettős fogalom.

1. Hires iszapforrásai csusz-, kőszvényeseteiben az egész világon elismert páratlan gyógyhatásuak.

2. Kitünően felszerelt hideggyógyintézetében neuraszténiák, szívbajok pompás eredménnyel kezelhetők. 1912-ben 18.000 fürdővendég. Télen nyáron nyitva. Felvilágosítást nyújt a

Fürdőigazgatóság.

Egyesületünk tagjai utalvány alapján
:: kedvezményben részesülnek. ::

Bővebbet az elnökségnél.

gyantát ott, a seb helyén, olyanformán, mint az állati szöveteknél a gennyedés is együtt szokott járni minden sejtroncsolással.

Gabnay Ferencz.

Uj erdei iparvasut. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóságnak a feketegaramvölgyi erdei iparvasutból, illetve az engedélyezett feketebalog-dobrócsi vonalrész 183. számú szelvényéből kiágazólag Dobrócs község határában egyrészt a Brotovó völgybe 6 km hosszban, másrészt ezen szárnyvonalból kiágazólag a Schallingvölgybe 8 km hosszban vezetendő keskenyvágányu gőzüzemű erdei iparvasutvonalra egy év tartamára előmunkálati engedélyt adott.

Uj szikrafogó. *Gruhle* drezdai építőmester oly szikrafogó készüléket talált fel, mely a vasuti és egyéb mozdonyok szikraszórását teljesen megakadályozza. Az olcsón előállítható és egyszerűen szerkesztett találmány lényege abban áll, hogy a mozdony füstjét és a tüzelőanyagból elragadott izzó testrészeket felfogja és egy oltókészülékbe tereli anélkül, hogy a füst akadálytalan eltávolodásának gát vettetnék.

Ezen korszakot alkotó találmány, melynek gyakorlati hasznát elsősorban is az erdő- és mezőgazdaság fogja élvezni, értékének és hasznavehetőségének megállapítása végett Drezdában az államvasutak, a főerdőhivatal, az építészeti hatóság és a tűzoltóság képviselőinek jelenlétében beható kísérletek tétettek. A készülék 70 lóerős lokomobilra szereltetett, a lokomobil kéményét, dacára annak, hogy szénen kívül faforgácsot, szalmát, fát s egyéb könnyen gyuló és égő tüzelőanyagot használtak annak fűtésére és a fűtőtesten keresztül erős légvonatot bocsátottak, egyetlen egy szikra sem hagyta el. Jelenleg a feltaláló rendelkezésére bocsátott 1600 lóerős tehervonat mozdonyval folynak a kísérletek a tharandi erdős vidéken. (A „Centralblatt für das gesamte Forstwesen“ közleményeiből.)

